

"5N1K!"

Öğrencilere bir senaryo verilir (örneğin bir arkadaş kavgası, kayıp bir eşya, sınıf kuralı ihlali).

Öğrencilerden "Ne oldu? Kimler etkilenmiş olabilir? Bu olayın sonuçları ne olabilir?" sorularını cevaplamaları istenir. Grup halinde tartışma yapılır. Olay veya durumu anlamak için öğrenciler "Ne, Nerede, Ne zaman, Nasıl, Neden, Kim?" sorularına yanıt arar.



"Sebe-sonuç Haritası"

Öğrencilere bir durum verilir ve nasıl sonuçlanabileceğine dair tahminde bulunmaları istenir. Verilen bir problemde öğrenciler olayın nedenlerini ve olası sonuçlarını bir diyagram ya da balık kılıcı (Ishikawa) şeması ile çıkarır.

Neden-sonuç ilişkilerini tartışılır.



"Problem Çözme Adımları"

Öğrenciler küçük gruplara ayrılır, her gruba bir sorun durumu verilir (örneğin grup çalışmasında anlaşmazlık).

"Sorunu Tanımla Nedenlerini Bul Çözüm Önerileri Geliştir En İyisini Seç Sonuçları Tartış" adımlarını izlerler.

Öğrenciler çözüm yolları üretir, sonra her çözüm için artı, eksi ve ilginç yönleri değerlendirerek en iyisini seçmeye çalışır.

"Drama ve Rol Canlandırma"

Öğrenciler etik ikilemler, anlaşmazlıklar veya sosyal olaylarla ilgili kısa dramatik canlandırmalar yapar. Olayı yaşayan kişi yerine geçerek durumu analiz eder ve çözüm arar.



"Karşıt Görüş Rol Oyunu"

Öğrenciler bir konu hakkında iki farklı görüşe ayrılır. Kendi düşüncelerinin tersini savunmaları istenir. Amaç, farklı bakış açılarını anlamak ve saygılı şekilde tartışmayı öğrenmektir.

"Bunu neden böyle düşünüyorsun?", "Farklı bir bakış açısıyla bakarsak ne olurdu?", "Bu bilgi güvenilir mi?" gibi sorularla eleştirel düşünme desteklenir.



"Etik İkilem Kartları"

Her öğrenciye ya da gruba bir etik ikilem kartı verilir (örneğin: bir arkadaş sınavda kopya çekiyor, ne yaparsın?).

Durum tartışılır, değerler analiz edilir ve etik bir çözüm bulunur.



"Değerler Çemberi"

Öğrenciler bir değeri (dürüstlük, adalet, saygı vs.) seçer ve bu değer günlük yaşamda nasıl gösterilebileceğine dair örnekler paylaşır.



"Karar Ver - Gereçeni Açıkla"

Öğrencilere bir karar durumu sunulur (örneğin sınıf kuralları, adaletli seçimler).

Her öğrenci bir karar verir ve neden bu kararı aldığını sözlü ya da yazılı olarak açıklar.

Gereçelerin mantıklı ve değer temelli olması teşvik edilir.



"Çıkış Kartı" (Exit Ticket)

Dersin sonunda öğrencilere şu tür sorularla küçük kartlar verilir:

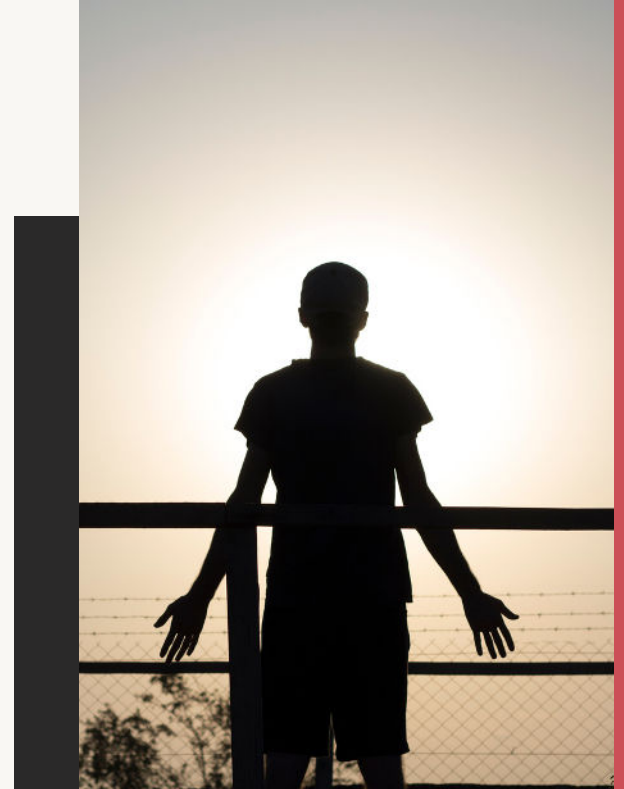
"Bugün öğrendiğin en önemli şey neydi?", "Farklı düşünmene neden olan bir fikir duydu mu?", "Bugün verilen bir karar hakkında sen olsaydın ne yapardın?"

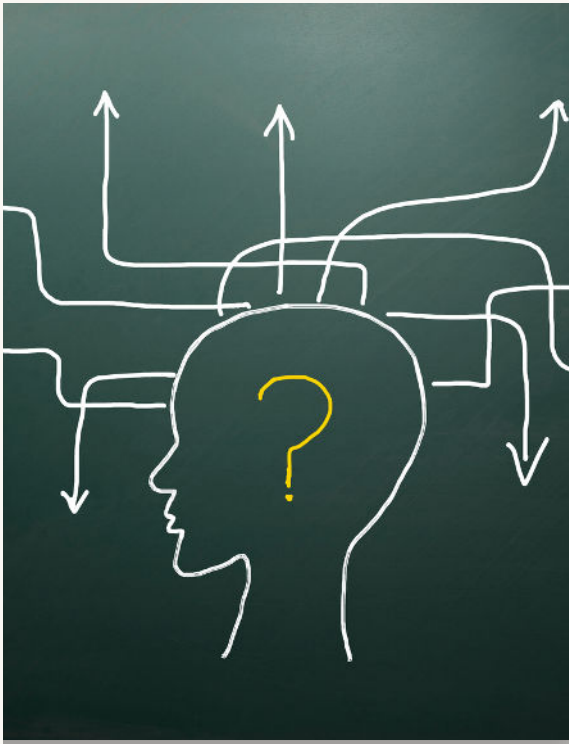
Bu teknik, öğrencilerin düşünme süreçlerini değerlendirmeyi ve sorumlu karar verme becerilerini yansıtmalarını sağlar.



sosyal-duygusal beceriler

Sorumlu Karar Verme





Sorumlu karar verme, karar verirken etik standartlara bağlı kalarak başkalarının durumlarını göz önüne almayı, davranışlarının sonuçlarına ilişkin sorumluluk alarak gerçekçi şekilde değerlendirmeyi ve etkili tercih ve seçimler yapabilmeyi içerir

Sorumlu Karar Verme Becerileri Nelerdir?

Var olan durumu analiz etme ve problemleri tanımlama.

Karar verirken sosyal yapıyı göz önüne alma.

Kişiler arası engellere yapıcı yaklaşma.

Analitik düşünme ve öz değerlendirme yapma.

Davranışlarında kişisel ve ahlaki sorumlu olma.

Durum Analizi

Durum analizi, bir olay ya da durum karşısında ne olduğunu anlamaya çalışma, etkilenen kişileri fark etme ve sonuçları değerlendirme becerisidir. Bu beceri, öğrencinin olaylara yüzeysel değil, derinlemesine ve empatik bir şekilde bakmasını sağlar. Durumu iyi analiz eden öğrenci, ne yapması gerektiğini daha sağlıklı belirler, olayın nedenlerini ve etkilerini görerek çözüm üretmede daha başarılı olur.

Analitik Düşünme

Analitik düşünme, bir durumu ya da problemi parçalara ayırarak inceleme, neden-sonuç ilişkilerini kurma ve mantıklı çıkarımlar yapma becerisidir. Yani olaylara "Nasıl?", "Neden?", "Sonucunda ne olur?" gibi sorularla yaklaşmaktır. Analitik düşünme becerisi ile, öğrenci, karşılaştığı sorunları adım adım çözmeyi öğrenir, bilgiye dayalı düşünülmüş kararlar verir. Düşünerek hareket eden öğrenci ise, ne yaptığını bildiği için kendine daha çok güvenir.

Kısacası, analitik düşünme öğrencilerin karmaşık durumları anlamasını, akıl yürüterek çözüm üretmesini ve daha bilinçli bireyler olarak gelişmesini sağlar.

Sorunları Belirleme ve Çözme

Sorunları belirleme ve çözme becerisi, bir problemle karşılaşıldığında sorunun ne olduğunu fark etme, nedenlerini anlama ve etkili çözüm yolları geliştirme sürecidir. Hem bireysel hem de sosyal durumlarda kullanılabilir. Bu beceri ile öğrenciler, duygusal zorlanmalar veya akademik güçlüklerle daha sağlıklı başa çıkabilir, çatışmaları yapıcı şekilde çözer, çözüm için harekete geçmeyi öğrenir. Kısacası, sorunları belirleme ve çözme becerisi, öğrencilerin hayata karşı daha hazırlıklı ve dayanıklı bireyler olmalarına yardımcı olur.

Eleştirel Düşünme ve Açık Fikirlilik

Eleştirel düşünme, duyulan ya da okunan bilgileri sorgulama, kanıt arama ve doğruluğunu değerlendirme becerisidir. Açık fikirlilik ise farklı görüşlere saygı gösterme, ön yargısız dinleme ve gerektiğinde kendi düşüncesini gözden geçirme yeteneğidir. Bu beceriler sayesinde öğrenciler, duyduğu her şeye hemen inanmak yerine sorgulamayı öğrenir, farklı görüşlere hoşgörü geliştirir, düşünerek hareket ettiği için hata yapma olasılığı azalır, yaratıcılığı ve öğrenmeye açıklığı artar. Kısacası, eleştirel düşünme ve açık fikirlilik, öğrencilerin daha bilinçli, saygılı ve düşünceli bireyler olmalarına katkı sağlar.

Etik Davranış

Etik davranış, doğru ile yanlış ayırt edebilme, adil, dürüst ve sorumlu bir şekilde hareket etme becerisidir. Vicdanlı davranmak, kurallara uymak ve başkalarının haklarına saygı göstermek bu becerinin parçalarıdır. Bu beceriyi kazanan öğrenciler sözünde durur, yalan söylemekten ve hile yapmaktan kaçınır. Herkese adil, eşit ve saygılı yaklaşır. Sadece kendisi için değil, başkaları için de doğru olanı yapmaya çalışır. Dürüst ve saygılı ilişkiler kurar, bu da sosyal çevresini olumlu etkiler. Kısacası, etik davranış öğrencilerin güvenilir bir birey olmalarını, topluma katkı sağlamalarını ve güçlü karakter geliştirmelerini destekler.



Öğrencileri Destekleme Yolları

- Öğrencilere karşılaştıkları bir durumu açıklamaları için **zaman tanıyın**; "Ne oldu?", "Kimler etkileniyor?", "Neden önemli?" gibi sorularla yönlendirin.
- Gerçek yaşamdan örnek olaylar vererek, öğrencilerin **durumu analiz etmelerini** isteyin.
- Grup tartışmaları yaparak **farklı bakış açıları** ile durumu değerlendirme fırsatı yaratın.
- Problem çözme etkinliklerinde öğrencilerin verileri **tablo, grafik gibi araçlarla düzenlemesini** teşvik edin.
- "Bu bilgiyi nasıl gruplandırabilirsin?" gibi sorularla **düşünceyi yapılandırmaya** yönlendirin.
- Öğrencilerin karar verirken **dayanak göstermesini** isteyin ("Bu sonuca nasıl vardın?")
- Öğrencilere, karşılaştıkları **sorunları adım adım tanımlamayı** öğretin (Sorun ne? Neden kaynaklanıyor?).
- **Alternatif çözüm yolları** üretmelerini isteyin ve bu yolların **artı-eksilerini** birlikte değerlendirin.
- "Sen olsaydın ne yapardın?" gibi **açık uçlu sorularla** çözüm geliştirme sürecine teşvik edin.
- **Farklı bakış açılarını tartışmaya açık ortamlar** oluşturun. "Bu konuya katılmayan biri ne düşünebilir?" gibi sorular sorun.
- Öğrencilerden **kendi düşüncelerine karşı bir argüman** geliştirmelerini isteyin.
- Tartışma konularında **kanıt temelli düşünme alışkanlığı** kazandırmaya çalışın.
- Gerçek hayattan veya kurgu senaryolardan **etik ikilemler** sunarak öğrencilerden çözüm yolu geliştirmelerini isteyin.
- "Bu kararı verirken hangi değerler önemli?" gibi sorularla **etik düşünmeye** yönlendirin.
- İş birliği, dürüstlük ve saygı gibi değerlere vurgu yaparak **sınıf kuralları ve karar alma süreçlerini** birlikte oluşturun.